

Парфенюк Т. Ю.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

РИНКОВО-ОРІЄНТОВАНА ОСВІТНЯ РЕФОРМА ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ (КОРОТКИЙ АНАЛІЗ, ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІН)

Розглядається аналіз проведення ринково-орієнтованої реформи в Південній Австралії, характеризуються зміни в системі вищої освіти.

Ключові слова: реформа освіти, ринково-орієнтована реформа освіти, стратегічні зміни в системі освіти.

Вимоги та погляди сучасності спричинили зміни в мисленні та уявленнях австралійських вчених щодо функцій і місця освіти в житті суспільства. Проблеми та суперечності призвели до аналізу освіти та пошуків напрямів радикальних змін, що проявилось в реформуванні навчального процесу як основі освітнього вдосконалення, а також в розробці стратегій змін в контексті ринково-орієнтованих освітніх реформ.

Вивченням проблеми реформування освіти розвинених країн світу займалися вітчизняні компаративісти Н. Абашкіна, А. Василюк, К. Корсак, М. Лещенко, О. Матвієнко, А. Сбруєва та інші. Питання розвитку австралійської системи освіти висвітлено у працях зарубіжних дослідників: М. Епла, С. Болла, Дж. Чифлі, Б. Колдвела, Б. Девіса, Дж. Даукінса, М. Фрейзера, Р. Мензіса, А. Олсена. У працях С. Маргінсона і М. Консідена розглядалися особливості розвитку вищої освіти Австралії наприкінці ХХ століття. Ринкові відносини та їх роль у реформуванні освітньої галузі стали предметом дослідження зарубіжних вчених Д. Брауна, Б. Колдвела, Б. Левіна, Д. Хопкінза, С. Болла, М. Фуллана, Ф. Хілі. Однак, проблема ринковізації освітньої сфери Південної Австралії потребує додаткового вивчення.

Метою статті є розглянути аналіз проведення ринково-орієнтованої освітньої реформи на території Південної Австралії та охарактеризувати зміни в освітньому просторі.

Яскравим прикладом у застосуванні теоретичних ідей та здійсненні реформаційних змін виступає Південна Австралія. Розглянемо та зробимо аналіз проведенню ринково-орієнтованої освітньої реформи на території Південної Австралії в кінці ХХ – на початку ХХІ століття. Ця реформа демонструє шляхи проектування альтернативних ідей – особливо в навчальному процесі, які є зразком для освітніх установ щодо удосконалення, модернізації, підвищення якості навчання та покращення навчальних результатів студентів.

В основу змін діяльності вищих освітніх закладів були покладені різні напрямки. Зокрема це і звільнення від бюрократичних поглядів, і

впровадження та поширення “менеджеральної” та економічної теорій. Ключовими аспектами реформи у Південній Австралії стали: вперше розроблений теоретичний проект змін в освітній сфері, на основі якого були здійснені реформаційні процеси, які потім обговорювалися на багатьох дискусіях [3; с. 2].

На першому етапі основна увага була приділена реформуванню навчального процесу як основі освітнього вдосконалення. Між 1999 та 2002 роками Південне Австралійське Міністерство Освіти і Допомоги Дітям (DECS) представило ідею інноваційного вдосконалення навчального процесу. Її сутність полягала в наступному:

- всім учасникам навчального процесу була доведена до відома чітка перспектива майбутніх змін;
- викладачі реалізовували гуманістичний, особистісний підхід до студентів;
- були розроблені авторські навчальні програми з урахуванням побажань замовників освітніх послуг;
- участь в реформуванні навчального процесу брали всі зацікавлені сторони.

Згодом, ці інновації поширилися, щоб охопити всю систему реформи. Щоб вивчити основні елементи реформи та проаналізувати їх вплив за 12-ти місячний період були залучені провідні науковці Австралії. Процес реформування був проектним варіантом, і ним керував призначений Урядом території координатор (адміністратор) і з значним педагогічним та практичним досвідом. В його функції входило управління навчальною, культурною діяльністю навчального закладу, налагодження стосунків і підвищення рівня професійних здібностей викладачів. В цілому реформа отримала тільки позитивні відгуки і схвалення.

На основі аналізу ринково-орієнтованої освітньої реформи в окремо взятому регіоні, були встановлені наступні ключеві принципи, що визначили успішність її проведення (висновок зроблений на підставі досліджень Н. Фостера (Норман Кеннет Фостер (12 березня 1921 – 19 листопада 2006 р.) був австралійським політиком (Південна Австралія) від Австралійської партії Лейбористів) у 2001 році):

- визначення пріоритетної мети, якою стало формування навчальних здібностей, що стають все більш важливими для бізнесових структур, як підтвердження знань;
- необхідності здійснення реформування освітньої сфери заради кращого майбутнього;
- орієнтації вищої освіти на перспективне покращення;
- формування у студентів потреби в лідерстві, як фактора стимулу до навчання;
- рішучої боротьби з протидією реформуванню, що виникає на

місцевому рівні;

– пріоритетного визначення професійного покликання як мотиваційного підґрунття в контексті освіти;

– бачення власних потреб в контексті світового простору [3; с. 4].

Цей проект завершився і емпірично обґрунтував позицію “конструктивізму” як теорію, що визнає переосмислення навчального процесу і стимулює до змін в ньому. Така позиція простежується на різних етапах взаємодії під час навчального процесу: не тільки на рівні викладач/студент, а й на рівні викладач/викладач; навчальний заклад/адміністрація, навчальний заклад/політика. Під час реалізації цього проекту його учасники намагалися уникати наступного:

– надмірного формалізму;

– сприйняття процесу планування як потрібної діяльності;

– початкового бачення “людського капіталу”, що направлене скоріше на всіх викладачів, ніж на удосконалення професійних здібностей окремої особи;

– бачення лідерства як прояв влади для створення якісних взаємин.

Можливість централізаційного контролю як бюрократичної форми була знищена.

Конструктивізм, як теорія, що формує підхід до реформування освіти, охоплювала різноманітність перспектив і цінні альтернативні знання. Акцент робився на забезпечення споживачів освітніми послугами, де всі представники (адміністрація, викладачі, батьки і студенти) могли б зрозуміти “свій шлях вперед” і “свої майбутні очікування”. Це забезпечило активний експериментальний процес, в основі якого лежала довіра до навчання. Викладач має цікавитися кожним студентом окремо, щоб зосередитися на його навчальних і соціальних результатах. Цьому сприяли з одного боку процес удосконалення навчальних програм, а з іншого послаблення участі адміністрації в реалізації структурних змін. Слід зазначити, що реформа управління була позитивно сприйнята викладачами. Це позначилося на їх активній діяльності у навчальному процесі, у творчому ставленні до викладацької діяльності [3; с. 5].

Педагоги-теоретики виділяють теорію “Навчаючись вчись”, яка обґрунтовує виконання наступних заходів:

– розробку стратегії і тактики структурних змін;

– використання мотиваційних механізмів для всієї системи освіти на всіх етапах її реалізації;

– заохочування до активної участі всіх учасників процесу, що показує рівень довіри;

– визначення якості надання освітніх послуг за результатами, що й складає головну мету процесу;

– оцінювання компетентності, у тому числі практичного досвіду,

залучаючи до нього кваліфікованих експертів;

– оптимальна реалізація відповідних структурних елементів, які є складовими навчального плану, при цьому узгодження з адміністрацією є необов'язковим.

Досвід впровадження теорії “Навчаючись вчись” в межах Південної Австралії довів, що кращі результати в освітній реформі можливі при умові чітко спланованої і поетапно реалізованої роботи, яка має такі складові:

1) вивчення теорії і практики як перший крок для розбудови і зміни навчального закладу, як основи для формування політики вищої освіти і стратегій розвитку, при цьому в цей процес потрібно залучати всіх зацікавлених осіб;

2) здійснення заходів, що виступають каталізаторами змін, а саме забезпечення і підтримка їх мотивації;

3) забезпечення підтримки довіри до реформаційних змін; а також

4) зацікавлювати довгостроковими соціально вигідними умовами працевлаштування. Це є центральним моментом в питанні удосконалення кваліфікаційного рівня викладачів;

5) моніторити за роботою всіх зацікавлених осіб аби встановити послідовність основних принципів прийняття важливих рішень;

6) заохочувати до співпраці як теоретиків, так і освітян-практиків, що позначиться на удосконаленні очікуваних результатів;

7) надавати широкий спектр інформації про поточну діяльність споживачам освітніх послуг. Це є важливим для об'єднання спільних інтересів;

8) створювати освітні “стратегічні альянси” з бізнесовими структурами, що допоможе майбутнім фахівцям раніше пізнати та адаптуватися до умов професійної діяльності;

9) здійснювати свою діяльність на толерантному взаємовідношенні, цілеспрямованості та довірі.

Запропоновані стратегії були вочевидь простими для розуміння всіх учасників ринково-орієнтованої освітньої реформи і включали в себе такі положення:

– надання можливості викладачам здійснювати нові, провідні ідеї, які відповідають їх професійним обов'язкам;

– стимулювання нагородами за навчальні результати;

– широке залучення до роботи над проектом всіх, хто хоче брати в ньому участь і особливо досвідчених професіоналів з освітніх установ;

– організація навчальних конференцій, де заклади вищої освіти діляться досвідом і обговорюють свої досягнення [4; с. 53].

Дослідження реформаційного процесу в Південній Австралії виявило основні елементи змін, які важливі для досягнення позитивних результатів:

– звернення до мотивації викладачів та адміністрації, які є ключовими

суб'єктами у створенні позитивних відносин в процесі поточних змін;

– прийняття гнучких змін, що є обов'язковим явищем “менеджералізму” і “економічних припущень”;

– підтримка рівня поінформованості, за що відповідає адміністрація навчального закладу та встановлення рівня довіри, що є основою добрих взаємовідносин;

– зменшення адміністративного контролю щоб заохотити впровадження інновацій в майбутньому;

– наявність взаємних зобов'язань, що засновані на довірі і спрямовані на підтримку принципів реформування і на захист особистих інтересів.

Висновки. Початок ХХІ століття в Австралії позначився значною активізацією в освітній політиці, передусім зростанням соціальної справедливості в освіті та підтримкою політики штатів, що передбачала як розвиток системи відповідальності навчальних закладів, так і забезпечення умов професійного розвитку викладачів. Австралійські вчені наголосили, що за допомогою цього педагогі краще зрозуміли б практичну діяльність змін, що є необхідною умовою реформи, а також ідентифікували б теорію, яка є корисною для здійснення систематичних змін.

Підводячи підсумки зазначимо, що досвід впровадження ринково-орієнтованої реформи Південної Австралії переконливо доводить, що такий шлях розвитку вищої освіти можливий і може бути достатньо ефективним, звичайно, при виконанні необхідних умов.

Використана література:

1. *Cardner M.* Education, Science and the Future of Australia: Research, Innovation and Knowledge Transfer (A public seminar series on policy). – Australia, 2007. – 10 p.
2. Literacy and learning strategies // CONFINTEA V. – Hamburg, 1997. – P. 5-7.
3. *Self P.* Rolling back the Market: Economic Dogma and Political Choice. – London : Macmillan Press, 2000. – 7 p.
4. *Smith A.* The wealth of nations / Ed. By E. Cannan. – New York : Modern Library, 1994. – 1200 p.
5. Словник іншомовних слів / уклад. : С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.

ПАРФЕНЮК Т. Ю. *Рыночно-ориентированная реформа Южной Австралии (короткий анализ, характеристика изменений).*

Рассматривается анализ проведения рыночно-ориентированной реформы образования на территории Южной Австралии и характеризуются изменения в системе образования.

Ключевые слова: *реформа образования, рыночно-ориентированная реформа образования, стратегические изменения в системе высшего образования.*

PARFENYUK T. *Market-oriented Reform in the Southern Australia (short analysis, the characteristic of changes).*

It is examined the analysis of realization of the market-oriented reforms of education in the Southern Australia and it is also characterized the strategic changes in the system of education.

Keywords: *educational reform, market-oriented reform of education, strategic changes in the system of higher education.*